

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
OŚRODEK INFORMACJI 693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23 00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/133/2007

OPINIE O INSTALACJI TARCZY ANTYRAKJETOWEJ W POLSCE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

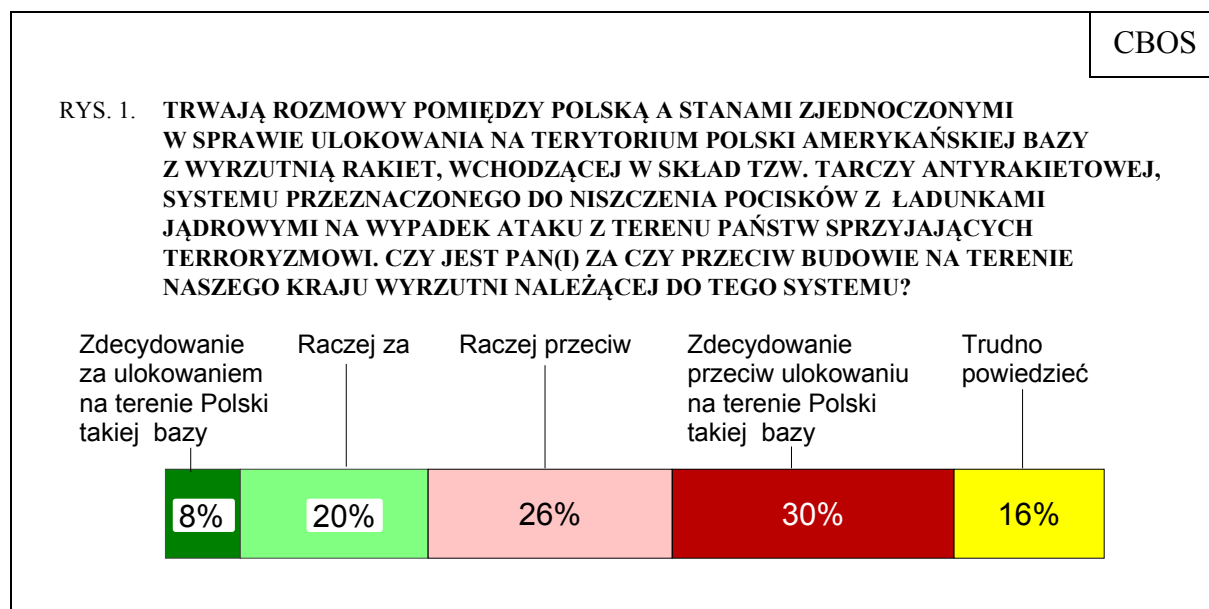
WARSZAWA, SIERPIEŃ 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W ostatnich miesiącach regularnie badamy stosunek Polaków do instalacji w naszym kraju elementów amerykańskiej tarczy antyrakietowej. W sierpniu¹ mierzyliśmy poparcie dla tego projektu, pytaliśmy o potencjalne jego skutki dla Polski, a ponadto o politykę informacyjną władz w tym zakresie. Warto przypomnieć, że w drugiej połowie lipca miała miejsce wizyta prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Stanach Zjednoczonych, w czasie której jednym z tematów rozmów była sprawa instalacji tego systemu w Polsce. Przedstawiane dane uwzględniają medialne skutki tej wizyty.

OPINIE NA TEMAT INSTALACJI TARCZY ANTYRAKJETOWEJ

Większość Polaków (56%) jest przeciwna budowie na terenie Polski elementów amerykańskiej tarczy antyrakietowej. Nieco więcej zaś niż jedna czwarta (28%) opowiada się za ulokowaniem takiej bazy na terytorium naszego kraju. Obecne wyniki są zbliżone do ubiegłomiesięcznych.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (207) zrealizowano w dniach od 3 do 6 sierpnia 2007 roku na liczącej 859 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Po raz pierwszy badaliśmy opinie na temat tarczy antyrakietowej pod koniec 2005 roku, gdy pojawiły się doniesienia o możliwym udziale Polski w tym przedsięwzięciu. Wtedy popierała je połowa respondentów. Później jednak poparcie systematycznie malało, a wzrastał sprzeciw. Można powiedzieć, że im więcej Polacy wiedzieli o możliwych skutkach instalacji, tym mniej podobał im się ten projekt.

Tabela 1

Trwają rozmowy pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi w sprawie ulokowania na terytorium Polski amerykańskiej bazy z wyrzutnią rakiet, wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej, systemu przeznaczonego do niszczenia pocisków z ładunkami jądrowymi na wypadek ataku z terenu państw sprzyjających terroryzmowi. Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do tego systemu?	Wskazania respondentów według terminów badań						
	XII 2005	VI 2006	II 2007	IV 2007	VI 2007	VII 2007	VIII 2007
	w procentach						
Zdecydowanie za ulokowaniem na terenie Polski takiej bazy	18	15	9	8	7	9	8
Raczej za	32	20	19	17	19	19	20
Raczej przeciw	17	26	25	24	25	28	26
Zdecydowanie przeciw ulokowaniu na terenie Polski takiej bazy	15	28	30	33	35	27	30
Trudno powiedzieć	18	11	17	18	14	17	16

Mężczyźni wyraźnie częściej niż kobiety popierają budowę w naszym kraju elementów tarczy antyrakietowej: wśród mężczyzn liczba zwolenników jest niewiele mniejsza niż przeciwników, kobiety zaś w zdecydowanej większości są temu przeciwne. Opinie w tej sprawie nie wiążą się ani z wykształceniem badanych, ani z miejscem ich zamieszkania.

Poglądy na temat ulokowania w Polsce bazy antyrakietowej zależą w pewnym stopniu od poparcia dla rządu. Jest to zrozumiałe, ponieważ negocjacje są w zasadzie niejawne i stosunek do tego projektu opiera się na przesłankach pośrednich – poniekąd wskazuje, do jakiego stopnia Polacy ufają, że rząd właściwie prowadzi negocjacje. Wyniki naszego badania pokazują, że wprawdzie zwolennicy obecnego gabinetu nieco częściej niż pozostali popierają „tarczę”, jednak zarówno wśród nich, jak i osób obojętnych wobec rządu oraz mu przeciwnych dominuje sprzeciw.

Tabela 2

Stosunek do rządu	Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju elementów tarczy antyrakietowej?		
	Za	Przeciw	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Zwolennicy	37	51	12
Obojętni	25	51	24
Przeciwnicy	26	64	10

Jedynie w elektoracie PiS więcej jest zwolenników budowy tarczy antyrakietowej niż jej przeciwników, choć przewaga ta jest niewielka. Większość wyborców LiD, PO i LiS, a także większość osób niemających wykrystalizowanych preferencji partyjnych oraz niezamierzających głosować w ewentualnych wyborach wyraża sprzeciw wobec tej inicjatywy.

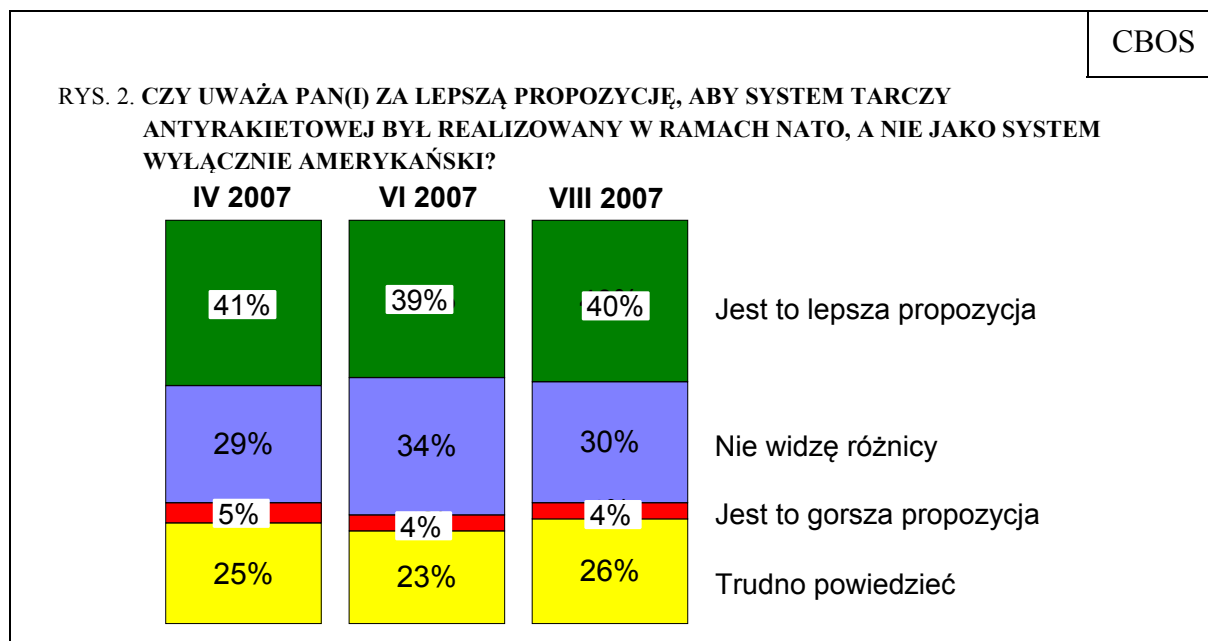
Tabela 3

Potencjalne elektoraty*	Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju elementów tarczy antyrakietowej?		
	Za	Przeciw	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	49	42	9
PO	34	58	8
LiD	33	61	6
LiS**	16	61	22
Niezdecydowani	23	53	24
Niezamierzający głosować	22	58	19

* Ze względu na małą liczebność zwolenników PSL w badanej próbie nie zamieszczamy danych dotyczących elektoratu tego ugrupowania

** Dane dotyczące zwolenników LiS należy traktować ostrożnie ze względu na stosunkowo niewielką ich liczebność w badanej próbie

Włączenie się NATO do budowy elementów tarczy antyrakietowej miałyby, zdaniem Polaków, pozytywne skutki. Dwie piąte (40%) sądzi, że realizacja tego systemu w ramach NATO to lepsza propozycja niż obecna, jedynie nieliczni (4%) uważają, że gorsza. Około jednej trzeciej badanych (30%) nie dostrzega różnicy.

Przejęcie kontroli przez NATO prawdopodobnie zmieniłoby nastawienie do tego projektu przynajmniej niektórych Polaków. Ponad jedna trzecia przeciwników tarczy sądzi, że realizacja w ramach NATO jest lepszą propozycją – ich sprzeciw mógłby być słabszy, gdyby nie była to jednostronna inicjatywa USA. Jednocześnie widać, że poparcie zwolenników budowy tarczy jest słabo ugruntowane – większość z nich wolałaby, aby realizowano ją w ramach NATO, a nie jako system wyłącznie amerykański.

Tabela 4

Czy uważa Pan(i) za lepszą propozycję, aby system tarczy antyrakietowej był realizowany w ramach NATO, a nie jako system wyłącznie amerykański?	Wskazania	
	zwolenników instalacji tarczy przeciwrakietowej	przeciwników instalacji tarczy przeciwrakietowej
	w procentach	
Jest to lepsza propozycja	59	37
Bez różnicy	23	37
Jest to gorsza propozycja	7	4
Trudno powiedzieć	12	23

W negocjacjach bierze się pod uwagę możliwość uzupełnienia elementów tarczy antyrakietowej o systemy chroniące nasz kraj przed możliwym atakiem. Chodzi o wyrzutnie rakiet „Patriot”, używane przez armię amerykańską.

Jedna piąta badanych (21%) uważa, że Polska powinna pozwolić na instalację tarczy tylko wtedy, gdy będzie jej towarzyszyła instalacja rakiet „Patriot”, natomiast co dziesiąty

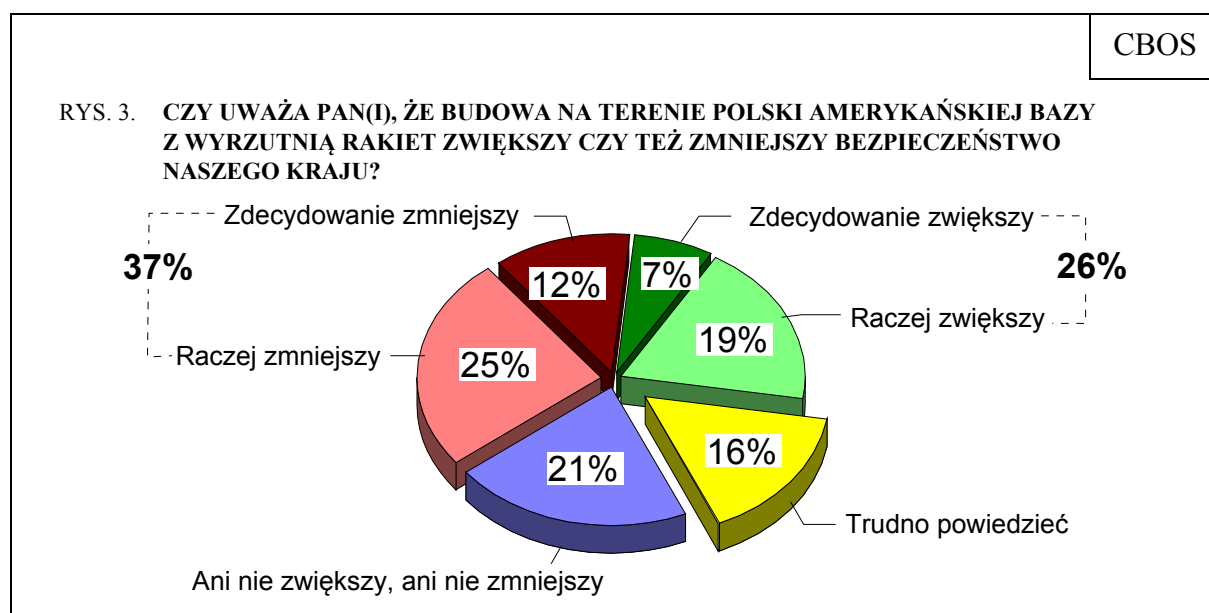
(10%) – że niezależnie od tego. Ponad dwie piąte ankietowanych (42%) jest zdania, że w Polsce w ogóle nie powinno być elementów tarczy.

Tabela 5

Rząd stara się, żeby zainstalowaniu w Polsce wyrzutni rakiet w ramach tarczy antyrakietowej towarzyszyło także zainstalowanie wyrzutni rakiet „Patriot”, chroniących szczególnie nasz kraj. Jakie jest Pana(i) zdanie na ten temat?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	VI 2007	VIII 2007
	w procentach	
W Polsce powinny się znaleźć elementy tarczy antyrakietowej, nawet jeżeli nie towarzyszyłaby im instalacja rakiet „Patriot”	12	10
Powinniśmy pozwolić na instalację tarczy, tylko jeżeli towarzyszyła jej będzie instalacja rakiet „Patriot”	19	21
W Polsce w ogóle nie powinno być elementów tarczy antyrakietowej	50	42
Trudno powiedzieć	19	27

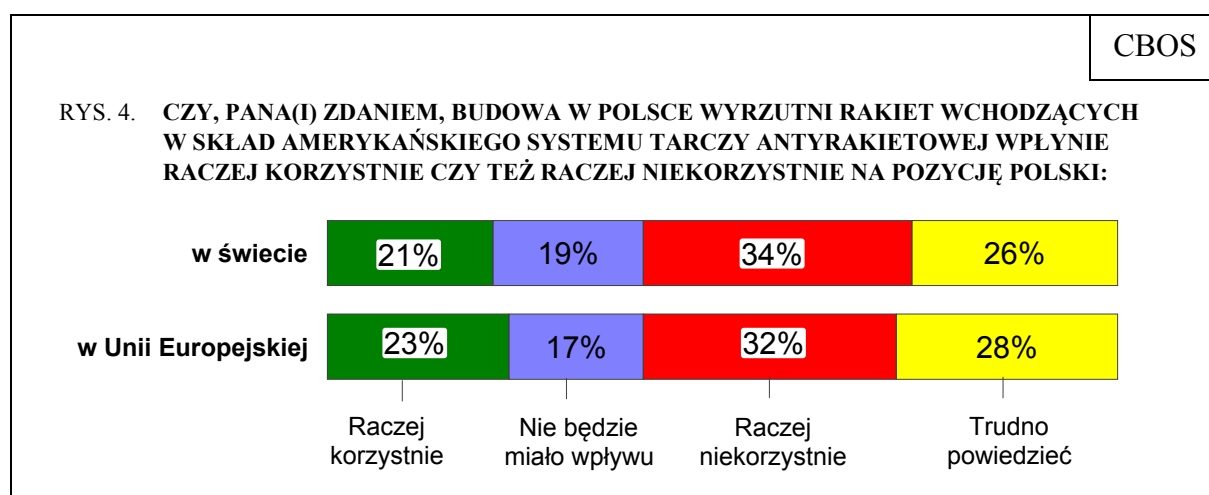
PRZEWIDYWANE SKUTKI INSTALACJI

Nie wiadomo, jak obecność elementów tarczy antyrakietowej wpłynęłaby na bezpieczeństwo naszego kraju. Największa grupa respondentów (37%) uważa, że się ono zmniejszy – prawdopodobnie sądzi, że Polska może stać się obiektem ataków terrorystycznych lub obawia się reakcji Rosji. Nieco ponad jedna czwarta badanych (26%) jest zdania, że bezpieczeństwo naszego kraju się zwiększy, natomiast co piąty (21%) – że nic się nie zmieni w tym względzie.

Kobiety najczęściej sądzą, że budowa tarczy wpłynie na spadek bezpieczeństwa Polski, mężczyźni natomiast równie często przewidują poprawę, co pogorszenie.

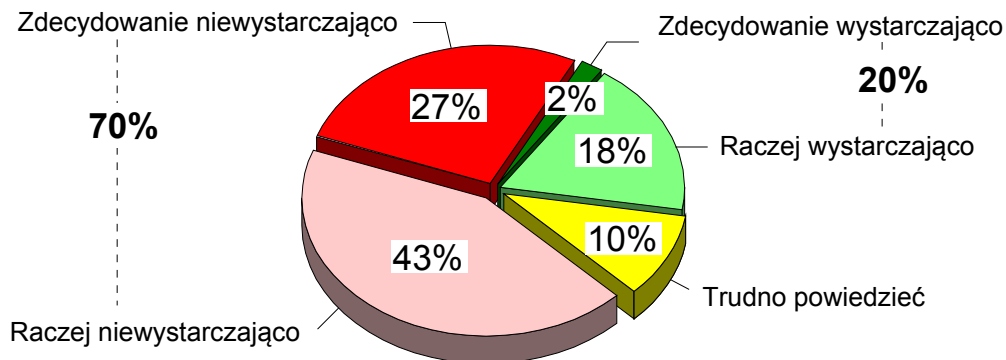
Podzielone są opinie na temat potencjalnych skutków budowy systemu antyrakietowego w Polsce dla pozycji naszego kraju w świecie. Około jednej trzeciej respondentów (34%) jest zdania, że będzie to miało niekorzystny wpływ na pozycję Polski na arenie międzynarodowej, natomiast około jednej piątej (21%) – że byłoby to korzystne. Podobnie przedstawiają się opinie o przewidywanych skutkach tego przedsięwzięcia dla pozycji Polski w Unii Europejskiej: jedna trzecia badanych (32%) sądzi, że byłyby one negatywne, a prawie jedna czwarta (23%) – że pozytywne. Pozostali uważają, że nie będzie to miało żadnego wpływu albo nie potrafią zająć stanowiska w tej sprawie.

POINFORMOWANIE O SPRAWIE INSTALACJI TARCZY ANTYRAKIETOWEJ

Większość respondentów (70%) sądzi, że władze naszego kraju niewystarczająco informują o toczących się negocjacjach w sprawie budowy na terenie Polski amerykańskiej tarczy antyrakietowej, jedna piąta zaś (20%) jest usatysfakcjonowana polityką informacyjną w tym zakresie. Sprzeczne informacje na temat instalacji tarczy i utrzymywanie wielu spraw w tajemnicy zapewne powodują, że społeczeństwo czuje się niedoinformowane.

RYS. 5. CZY, PANA(I) ZDANIEM, RZĄD WYSTARCZAJĄCO CZY TEŻ NIEWYSTARCZAJĄCO INFORMUJE O SWOICH ZAMIERZENIACH W SPRAWIE BUDOWY NA TERENIE POLSKI ELEMENTU AMERYKAŃSKIEJ TARCZY ANTYRAKJETOWEJ?

Zwolennicy obecnego gabinetu częściej niż inni wyrażają pozytywne opinie o polityce informacyjnej rządu w sprawie tarczy, jednak większość z nich również ma zastrzeżenia. Wśród przeciwników rządu i osób mających do niego stosunek obojętny bardzo wyraźnie przeważają opinie krytyczne.

Tabela 6

Stosunek do rządu	Czy, Pana(i) zdaniem, rząd wystarczająco czy też niewystarczająco informuje o swoich zamierzeniach w sprawie budowy na terenie Polski elementu amerykańskiej tarczy antyrakietowej?		
	Wystarczająco	Niewystarczająco	Trudno powiedzieć
w procentach			
Zwolennicy	35	56	9
Obojętni	16	70	14
Przeciwnicy	16	78	6

★

★

★

Początkowa akceptacja amerykańskiego projektu budowy tarczy antyrakietowej w Polsce zmieniła się w dość powszechny sprzeciw. Prawdopodobnie częściowo ma to związek ze wzrastającym krytycyzmem wobec działań wojskowych, w których biorą udział

polscy żołnierze – operacji w Iraku i Afganistanie². Społeczeństwo krytycznie ocenia politykę informacyjną władz w sprawie instalacji tarczy antyrakietowej – sprzeczne i niepełne informacje powodują zapewne, że Polacy sceptycznie odnoszą się do propozycji uczestnictwa w tym przedsięwzięciu.

Opracował
Michał Wenzel

² Por. komunikaty CBOS „Opinia publiczna o polskim zaangażowaniu militarnym w Afganistanie i Iraku”, czerwiec 2007, oraz „Polacy o zaangażowaniu militarnym w Afganistanie”, lipiec 2007.